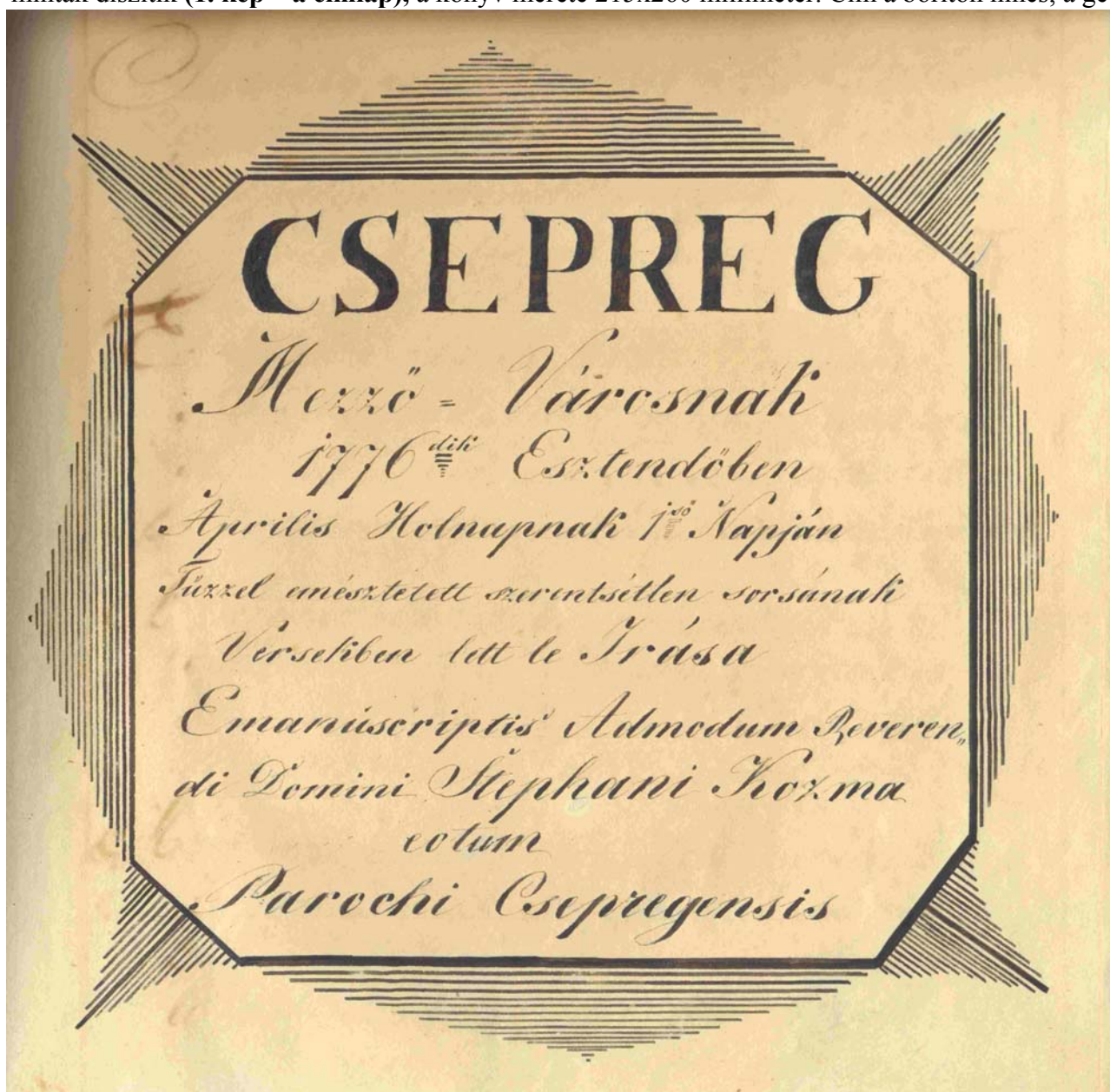

AZ 1776. ÉVI CSEPREGI TŰZVÉSZ VERSES KRÓNIKÁJA

Közreadja: Dr. Hadnagy Imre József

Az 1776. április elsején a városban dúló tűzvészt versbe foglalva örökítette meg a krónikás Kozma István - a helybeli plébános. E leírás szerint 166 ház, de egy korabeli feljegyzés szerint az ekkor támadt tűznek a település épületállományának csaknem mindegyike a lángok martalékává vált, benne a községháza, a plébánia, a templom, gróf Jankovics Antal kastélya is; 11-en megégték a tűzben. A beszámoló az utolsó versszak szerint még az évben május első napjaiban született.

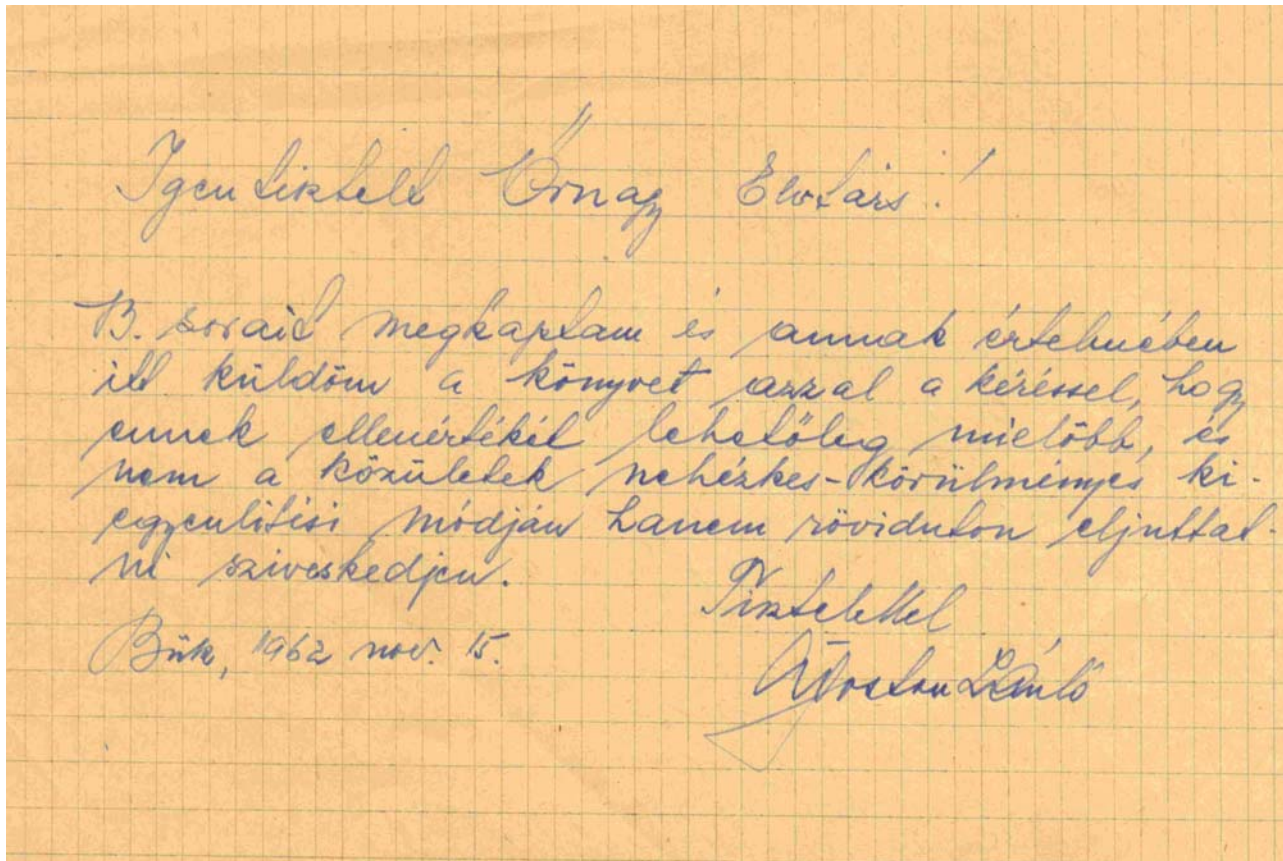
A könyv – nem eredeti - kék papírkötésű borítóját elől és hátul is a széleken körbefutó arany minták díszítik (1. kép – a címlap), a könyv mérete 215x260 milliméter. Cím a borítón nincs, a ge-

1. kép. A verses beszámoló címlapja

rincen futó arany díszítésen barna mezőben látható a – „Csepreg 1776” felirat. A kötetben könyvészeti adatok nincsenek. A műben arra sincs utalás, hogy esetleg több példány is készült volna ebből a verses krónikából.

Ez a remekmű 1962. november. 15-e táján került a Tűzoltó Múzeum tulajdonába (2. kép), az adományozó csak valószínűsíthetően csepregi lakos.

Igen tisztelettel Önnag elöljárás!

B. soraid megkaplam is annak érdekében
ill küldöm a könyvet annak a kérelem, hogy
annak ellenértékül lehetőleg mielőbb, és
nem a közületek nehékes-körülmenyes ki-
egyeztelési módjau hanem rövidulon eljuttat-
ni sziveskedjen.

Bükk, 1962 nov. 15.

Tisztelettel
Árpád Kőrösi

2. kép. Az adományozó „okirat”

A szerző kézirással, 52 oldalon, oldalanként négy négysoros (összesen 207) versszakba foglalva örököltette meg a korabeli eseményeket. Az első képen látható, hogy a címlap szövege magyar és latin nyelven írt részekből áll, a cím – egyéni díszítéssel, korabeli magyar írásmóddal magyarul, a szerző neve és foglalkozása, valamint a rögzítés módja latinul van írva.

A mezőváros plébánosa anyanyelvén írta meg a történetet abban az időben, amikor országunkban a hivatalos nyelv a latin volt. A mai olvasó egész pontosan megérti a leírtakat, azonban az is érzékelhető, hogy a mű a nyelvújítást megelőzően született. A lelkész – Csepreg város korabeli értelmiségének jeles képviselője – a latin mellett a német nyelv, irodalom, és helyesírás ismerője is volt. Nem zárható ki, hogy a magyar nyelv hivatlossá tétele érdekében kibontakozó, a nemzeti fejlődés velejárójaként jelentkező nyelvújítási mozgalom egyik kísérleti alkotásával van dolgunk.

A szerző ismerhette a kódex-írás titkait, a versszakokat nagyobb alakú díszes betűvel kezdi. Nem szakértő lévén az a meglátásom, hogy a versszak és szókezdő betűk a modern magyar írásmód nagybetűi, amelyek az alkotó egyéni elképzeléseivel is gazdagodnak. A szerző nem következetes a sorkezdő betűket illetően azok méretüket tekintve általában nagyobbak a sor többi betűjénél, de valójában nem látszik az a szándék, versről lévén szó, hogy minden sort nagybetűvel akar kezdeni. A német helyesírás azon elemét, hogy a főneveket nagy kezdőbetűvel, vagy azt a mássalhangzót, amit röviden kell ejteni kettőzve írjuk sem mindig alkalmazza a jó tollú szerző.

A költői vénával megáldott alkotó a sorvégek összecsengésére nagy figyelmet fordít, szinte kivétel nélkül ezt sikerül is megoldania. A rövid és hosszú ékezetek alkalmazásának kérdésében nehéz egyértelműen állást foglalni. A korabeli magyar beszéd a mai fül számára szokatlan. Arra is felfigyelhetünk, hogy a mű születése óta eltelt több mint két évszázad alatt az írás sokat változott a szavakban lévő ékezetek – rövidülhettek, hosszúra válhattak – egyszóval módosulhattak. De lehet, hogy a szerző nem is fordított különösebb figyelmet azok írására. Érdekes sok szó fonetikus írása, az igekötők és igék különírása, és egyebek, amelyek – a teljességre való törekvés nélkül - a jegyzetek részben összefoglalva megtalálhatók.

Valószínűsíthetően ennek a remekműnek a megszületése egy tehetséges értelmiségi – az ékesszólásra is felkészített pap - költői kísérlete egy nagy jelentőségű helyi esemény versbe foglalására. A szavakban előforduló „a” és „o” betűk írásakor sem mindig dönthető el, hogy a gyors papírra vetés a vétkes a betűk cseréjében, vagy a korabeli beszéd gyakran használ az „a” helyett „o” betűt. Ez egyébként azért vetődik fel, mert a mai olvasó önkéntelenül is gyakorta az „o” helyett „a”-t olvas.

Amikor közreadom e verses beszámolót igyekszem az eredeti szöveget hűen követni, a másik változatban a történet némiképpen a mai nyelvhasználathoz igazítva olvasható. A kevésbé ismert, nem gyakran használt kifejezések, a versben a korabeli fonetikával leírt szavak – egy része - a jegyzetekben csokorba szedve, a mai nyelvhasználat szerint is megtalálhatók.

Az eseményekről így számol be a költői vénával is megáldott alkotó:

CSEPREG

Mező Városnak 1776^{díki} Esztendőben

Április Holnapnak 1st Nappján

Tűzzel emésztett szerentsétlen sorsának

Versekben lett le Írása

Emanúscriptis Admodum Reveren

di Domini Stephani Kozma

eotum

Parochi Csepregensis

Korabeli írással

Tsekély eredetbül nagy dolgok történnek
egy kis szikra áltol, Városok el égnek
Csepreget vettem föll Tárgyul e beszédnek
melynek Romlásáruul Verseim beszélnek.

Érkezvén a jeles Husvétí Ünnepek
Bé vett szokás szerént voltak készültek
Munkában valának sok szép Öltözetek
Szapuban tisztultak bé motskolt szennyesek.

A poros Szobákat bé fejëretették
Házoknak elejét kékesen főstötték
Szentölendő Sódért, immár készítették
de bezzeg nehezen, és keserüen ették.

Némiképpen a mai nyelvhasználathoz igazítva

Csekély eredetből nagy dolgok történnek,
Egy kis szikra által városok elégnék.
Csepreget vettem fel tárgyul e beszédnek,
Melynek romlásáról verseim beszélnek.

Érkezvén a jeles húsvéti ünnepek,
Bevett szokás szerint voltak készültek,
Munkában valának sok szép öltözetek
Szapuban tisztultak bemocskolt szennyesek.

A poros szobákat befehérítették,
Házaknak elejét kékesre festették,
Szentelendő sódort immár készítették,
De bezzeg nehezen és keserüen ették.

Mert mikor azután abbul falatoztak
Zöpögő szemeik könyvbe lábadoztak
Étel, s' ital közben sűrűn siránkoztak
A' mely Bánatokat a Tüzek okoztak.

Nagy Hetfőre kelvén egy bizonyos Háznál
Nemes, és Nemzetes Vitézlő Gazdánál
Vajat olvasztottak Kementze Szájánál
Hevesen izzadó eleven Szikránál.

Vindőlyben akarták hihető önteni,
Más jövő Böjtökre véle meg tölteni,
Sárga irájában szánták ell költeni,
Noha jobb lett volna, azt ki nem főzetni.

Tsak hogy nem láthottunk által mindeneket
Kezdet dolgainknak ki menetelüket
Mivel a Szerentse hordozza ezeket
Más teszi felőle a Rendöléseket.

Sok a Gondolattya emberi elmének
Szorgalmatossága, mint a' gondos Méhnek
Még~~_~~is semmi hasznát, nem látta Végének
Ha Kedve nem tartya, a vak Szerentsének.
(A 3. képen látható szöveg itt kezdődik.)
Azonban a Vajj már mikor jól olvadna
friss források gyanánt fell buzogva forna,
történt hogy melőle mind el~~_~~mentek volna,
Ugy hogy a Konyhában egy lélek sem volna.

A Szerentsétlenség egyedül azt várta
Konyhának szegletit körös körül járta
és hogy Vigyázó nints, mikor nyilván látta,
dolgát végre vinni azontul próbálta.

Tehát vagy a' Szikrát pattanta a' Vajba,
Vagy pedig a' Vajat döntötte amabba,
Vagy a Lángot tsapta a' fell menő Habba,
Vagy a Hapot fujta, talán inkább abba.

Mint hogy a Zsír, és Vajj, tűznek legjobb fája,
föll lobbant Lángjátúl, a' Fazéknak Szája,
Egyszersmint Tűzbe lett Gazdának Konyhája
Mint első, mint pedig hátulsó Szobája.

(A 3. képen látható szöveg itt végződik.)
Nem szükség hogy Nevét itt elő mozdítsam,
Ujj Keserúséggel megint szomorítsam,
Nem akarnám azt~~_~~is hogy föll haborítsam
Meg szólló Nyelveket ellene mozdítsam.

Mert mikor azután abból falatoztak,
Szomorú szemeik könnyben lábadoztak,
Evés s ivás közben sűrűn siránkoztak,
Amely bánatokat a tüzek okoztak.

Nagyhétfőre kelve egy bizonyos háznál
Nemes és nemzetes vitézlő gazdánál
Vajat olvasztottak kemence szájánál
Hevesen izzadó eleven szikránál.

Bödönbe akarták hihetön önteni,
Más jövő böjtökre véle megtölteni,
Sárga írójában szánták elkölteni,
Noha jobb lett volna azt ki nem főzetni.

Csakhogy nem láthattunk által mindeneket,
Kezdet dolgainknak kimenetelüket,
Mivel a szerencse hordozza ezeket,
Más teszi felőle a rendeléseket.

Sok a gondolata emberi elmének,
Szorgalmatossága, mint a gondos méhnek,
Mégis semmi hasznát nem látja végének,
Ha kedve nem tartja, a vak szerencsének.

Azonban a vaj már, mikor jól olvadna,
Friss források gyanánt felbuzogva forna,
Történt hogy mellőle mind elmentek volna,
Úgyhogy a konyhában egy lélek sem volna.

A szerencsétlenség egyedül ezt várta,
Konyhának szegletit körös körül járta,
És hogy vigyázó nincs, mikor nyilván látta,
Dolgát végre vinni azontul próbálta.

Tehát vagy a szikrát pattanta a vajba,
Vagy pedig a vajat döntötte amabba,
Vagy a lángot csapta a felmenő habba,
Vagy a habot fújta, talán inkább abba.

Minthogy a zsír, és vaj tűznek legjobb fája,
Föllobbant lángjától a fazéknak szája,
Egyszersmind tűzbe lett gazdának konyhája,
Mind első, mind pedig hátulsó szobája.

Nem szükség hogy Nevét itt előmozdítsam,
Új keserúséggel megint szomorítsam,
Nem akarnám azt sem, hogy fölhaborítsam,
Meggzóló nyelveket ellene mozdítsam.

A Zomban a Vajj már mikor jól olvedna
friss forrástok gyanánt fell buzogva forna,
történt hogy melöle mind el-mentek volna,
Ugy hogy a Konyhában egy lélek sem volna.

A Szerentsétlenség egyedül att várta
Konyhának Hegletit köröskörül járta
és hogy Vigyázó ninte, mikor nyilván látta,
dolgot végre vinni azontul próbálta.

Dehát vagy a Szikrát pattanta a Vajba,
Vagy pedig a Vaját döntötte amabba,
Vagy a Sängöt tsapta a fell menő habba,
Vagy a Habot fujta, talán inkább abba.

Mint hogy a Lvir, és Vajj, tüznök leg jobb fajja,
föll lobbant Sängjätul, a fazéknek Szaja,
egyszer mint Tütbe lett Szaldának Konyhaja,
Mint első, mint pedig hátalsó Szobaja.

3. kép. A tűz eredetének leírása

Mivel nem csak azok, a Kik Kárt vallottak
Hanem olyanok is, Kik menten maradtak
Kinél a Tűz ered, arra mindent szólnak
Vallott nagy Káránál nagyobb átkot szórnak.

Nem gondolván azt meg, Ember bár vigyázzon
Még is meg eshetik hogy néha hibázzon,
ell kezdett dolgához ambátor jól lásson,
egy félre tekintés, úgy lehet hogy ártson.

Már tehát a Lángok a Házot ell fogták,
Eleitől fogva talpig borították,
Kint lévő emberek e' dolgot meg látták,
jaj Tűz van! Jaj Tűz van! lármázva kiáltják.

Félre verik mingyárt az Őreg Harangot,
A mely ell szelleszti a szomoró hangot,
Ujj hirrel busítja, pusztát, és barlangot,
Mindenek remülnek, mikor hallják aztot.

Mellyik Utzán vagyon, még alig kérdezik,
Már a Magokét is a' nagy Lángok eszik
Égő Födél Fáit, rólok le fődőzik
Minden fáradsággal csak héába öntözik.

Kotsikat készítenek nyargaló lovakkal,
Sűrűn jönnek, s' mennek sok vizes Lajtokkal,
Gyalog forgodnak nagy szájos korsókkal
Kutakból merítvén széles Sajtárokkal.

Tüzesült Falakat eleget lotsolták
Még az Melegséget jobban ell állhatták
de mind ezek között nem csak nem olthatták
Sőt haragosabban inkább gyullasztották.

Mert el nem szenvedvén, hogy ellent álloni,
Szembe mérészelnek, ő véle szálloni,
Minden erejével kezdett iparkodni,
Hogy ne keljen néki, Szégyenben maradni.

A Fő Földi Szelek, meg szerentséltették
Ki terjett Szárnyokon, sebessen röptették
Rövid Üdő alatt meszire készítették.
Kívánt kénye szerint elő segítették.

Tudom való dolog, mely igen tsatáznak
Ha a Tűz a szelet föll veheti Társnak
Jaj lesz bizonyára az ottani Háznak,
Melynek födelére ők ketten föll másznak.

Mert mikor egy helyen, forgodik mindenik
Ell kell mindeneknek veszni együl edgyik
És a' mivel talán nem birhatna egyik
Két közös erővel taszittyák a' Földig.

Regvel midőn látnak a' Zuggó Szeleket
Miképpen szaggattyák erős Födeleket
Mondák ments meg Uram ma tűztől bennünket
Mert Semmivé tenné egész Helységünket.

Alig mondották ki ezen buzgó szokat
Ime Tűzben látják azontul Házokat
Midőn kérték volna Teremtő Urokat
Akkor veszik észre ki lobbant Langokat.

Nem vizsgálom itten Isten Itéletét
Mért nem halgatta meg könyörgő Népeit
Oly súlyos Ostorral mért tsapta Híveit
Mert nem segítette maga Szegényeit.

Ki a Tengereken szelet meg állittyá
Hajót ne süllyeszen, erőssen meg tiltya
A ki a' Tűzet is egy szóval szolittyá
Ell tágult Lángait keskenre szorittyá.

Ki tudja nem volt é? Valami roszt Vétek
A mely miatt kisült e savanyó éték
Sok kár Vallásoknak jelen való létek
A Bűntől származik, bűnben hát mért éltek.

Ha nem Bűn az oka, azért esik akkor.
Mint Isten az embert, próbálja ollankor
Ha álhatatosé a szíve mindenkor
Nem tsak Szerentsének jó kedvezésekor.

E mellett Hatalma tellyes vagyont rajtunk
Reánk bocsáthattya, a mit nem akarunk
de szollyunk azokról, a mellyekben vagyunk
Mivel még Sokakat elől nem hozhattunk.

Fejszék, s' Vas Vellákkal Legények forgódtak
Égő Födél Fákba Tsaklákat aggattak.
Hogy földre rándítsák, nagyon rajta voltak
de a Tűz, és a' Széll jobban forgolódtak.

A' minek szükség volt, hogy bé szakadjanak
A kampók nélkül is, mind le szalattanak
Miket taszítani földre akartanak
Vas Vella nélkül is, mind le omlottanak.

Mert mikor egy helyen forgódik mindenik,
El kell mindeneknek veszni egytől egyik,
És amivel talán nem bírhatna egyik,
Két közös erővel taszítják a Földig.

Reggel mikor látják a zúgó szeleket,
Miképpen szaggatják erős födeleket,
Mondák ments meg Uram ma tűztől bennünket,
Mert semmivé tenné egész helységünket.

Alig mondották ki ezen buzgó szokat,
Íme tűzben látják azontul házukat,
Midőn kérték volna teremtő urukat,
Akkor veszik észre kilobbant lángokat.

Nem vizsgálom itten Isten ítéletét
Mért nem hallgatta meg könyörgő népeit,
Oly súlyos ostorral mért csapta híveit,
Mert nem segítette maga szegényeit.

Ki a tengereken szelet megállítja
Hajót ne süllyesszen, erőssen meg tiltja,
Aki a tüzet is egy szóval szólítja,
Eltágult lángjait keskenyre szorítja.

Ki tudja nem volt-e? Valami rossz vétek,
Amely miatt kisült e savanyú éték,
Sok kárvallásnak jelen való léte
A bűntől származik, bűnben hát mért éltek.

Ha nem Bűn az oka, azért esik akkor,
Mint Isten az embert próbálja olyankor,
Ha állhatatos a szíve mindenkor,
Nemcsak szerencsének jó kedvezésekor.

Emellett hatalma teljes vagyont rajtunk,
Reánk bocsáthatja amit nem akarunk,
De szóljunk azokról, amelyekben vagyunk,
Mivel még sokakat elő nem hozhattunk.

Fejszékkel s vasvillákkal legények forgódtak,
Égő fedél fákba csáklákat aggattak,
Hogy földre rándítsák nagyon rajta voltak,
De a tűz, és a szél jobban forgolódtak.

Aminek szükség volt, hogy beszakadjanak
A kampók nélkül is mind leszaladtanak,
Miket taszítani földre akartak
Vasvilla nélkül is mind leomlattanak.

A' Fejsze sem kellett Száru-fákat vágni,
Szinte úgy le tudta a Tűz maga rágni
Nem vala szükséges Házokra föll hágni
Szaporábban tudta, a Láng mind ell hanni.

A fejsze sem kellett szarufákat vágni,
Szinte úgy le tudta a tűz maga rágni,
Nem vala szükséges házakra fölhágni,
Szaporábban tudta a láng mind elhagyni.

Gondos Mesterséggel semmit nem tehettek
Mert hogy tehetnének közel nem mehettek
Nagy Hévségek miatt hozzá nem férhettek,
Azért hát kintelen a Tűznek engedtek.

Gondos Mesterséggel semmit sem tehettek,
Mert hogy tehetnének közel nem mehettek,
Nagy hőségek miatt hozzá nem férhettek,
Azért hát kénytelen a tűznek engedtek.

Tsak távulrul nézték Szobáknak romlását
Mester Gerendáknak kettő szakadását
Öveg Ablakoknak ösvő pattogását
Konyha, s' Kamráknak Lángos Lobogását.

Csak távolról nézték szobáknak romlását,
Mestergerendáknak kettőszakadását,
Ablaküvegeknek pattogását,
Konyhák, és kamrák lángos lobogását.

Menyi díszes Házok belül tsillamlottak
Fénylő Eszközökrül az előtt villogtak
Miket a Gőz és a Füst végre ell potskoltak
A Szél pedig, és Tűz tsunyábbul motskoltak.

Menyi díszes ház belülről csillámlott,
Fénylő eszközöktől azelőtt villogtak,
Miket a gőz és a füst végre elpocskoltak,
A szél és a tűz csúnyábban mocskoltak.

Nem nézték embernek Munkás Fáradságát
A mellyel kereste kevés Gazdagságát
Semmiben hajtották Költséges Munkáját
Melly által szerezte Ő tsekély Joságát.

Nem nézték embernek munkás fáradságát,
Amellyel kereste kevés gazdagságát,
Semmibe hajtották költséges munkáját,
Mely által szerezte ő csekély jószágát.

Lehetett szemlélni Födeles Ágyokat
Kikre terítették selem Paplanyokat
Hogy ha említeni akarnám azokat
A nagyobb értékel bíró Asszonyokat.

Lehetett szemlélni fedeles ágyakat,
Kikre terítették selyem paplanjukat,
Hogyha említeni akarnám azokat,
A nagyobb értékkel bíró asszonyokat.

Rendre helyezették a teli Ládákat
Hova tömvő rakták a' Tzifra Ruhákat
Űst prémel Keréttelt Sujtásos Szoknyákat
Szép pamutbul kötött dupla Harisnyákat.

Rendre helyre tették a teli ládákat,
Hova tömve rakták a cifra ruhákat,
Ezüst prémmel kerített sujtásos szoknyákat,
Szép pamutból kötött dupla harisnyákat.

Nem öltözhettek föll sokan ilyenekben
az Allelujára Vidám Ünnepekben
Többen is maradtak köztök egy Űmögben
Mint kik megtartották a nagy Lángos füstben.

Nem öltözhettek fel sokan ilyenekbe
Az allelujára vidám ünnepekben,
Többen is maradtak köztük egy ingben,
Mint kik megtartották a nagy lángos füstben.

A Méltóságos Gróf Jankovits Antalnál
Ugy mint a Csepregnek Fő Földes Uránál
Kisebb Öttven ezer tapasztalt káránál
Többet lehet venni ennél a Summánál.

A méltóságos gróf Jankovics Antalnál,
Úgy mint Csepreg fő földesuránál,
Kisebb ötvenezer tapasztalt káránál,
Többet lehet venni ennél a Summánál.

Bé dülnek Falai Gabonás Házának
hol elesége volt Népes Udvarának
Maid alig van száma a tiszta Buzának
Rosznak, Kétszeresnek, Zabbnak, és Árpának.

Bedülnek falai gabonás házának,
Hol elesége volt népes udvarának,
Majd alig van száma a tiszta búzának,
Rozsna, kétszeresnek, zabna, és árpának.

Már₌is a' mi szükség egy Grófi konyhára
Pompással ebédlő Uri Asztalára
Egy Magnást illető szokott mulatságra
Nem vala szám szerént föll metzve rovásra.

Máris, ami szükséges egy grófi konyhára,
Pompásan ebédlő úri asztalára,
Egy mágnást illető szokott mulatságra,
Nem vala szám szerint fölmetszve rovásra.

Még sem volt igen Sok mikor a' Tűz merte
Mivel mind azoknak hamar véget érte
Üstyét, és Aranyát tőle nem₌is kérte
Hogy ugy₌is az Övé magában azt vélte.

Még sem volt igen sok mikor a tűz merte,
Mivel mindazoknak hamar végére ért,
Ezüstjét, és aranyát tőle nem is kérte,
Hogy úgyis az övé magában azt vélte.

Nem telt az dologban, azt tartom fél Óra
Summás Pénzen szerzett Tzimeres Kastélya
Minden Szobaival azontul le omla.
Bent lévő drágaság többnyire ell romla.

Nem telt a dologban, azt tartom fél óra,
Summás pénzen szerzett címeres kastélya
Minden szobáival azontúl leomlott,
Bent lévő drágaság többnyire elromlott.

Nagyságos Párjának drága igaz Gyöngyi
Gyémánt Kővel rakott ragyogó Gyűrűi
Tsillaggal Kűszködő Arany fűll függői
Egyéb Partékáknak lettek követői.

Nagyságos párjának drága igaz gyöngy(e)i,
Gyémánt kővel rakott ragyogó gyűrűi,
Csillaggal kűszködő arany fűlfüggői
Egyéb portékáknak lettek követői.

A' mi több maga₌is maid tsak nem követte
Nem azért hogy Őtet Szívébül szerette,
Hanem a félelem Lábáru le verte,
Alig hogy a Tűzben ötet nem követte.

Ami több maga is majdcsak nem követte,
Nem azért, hogy őt szívéből szerette,
Hanem a félelem lábáról leverte,
Alig hogy a tűzbe őt nem követte.

Két hív Tiszt Szolgája bátor szívet kapott
A ki₌is mindenik hozzája szaladott
Lajtós Graditsokon le Útat mutatott
Ez a' Szerentséje hogy szabadulhatott.

Két hű tiszt szolgája bátor szívet kapott,
Kiknek mindegyike hozzája szaladott,
Lajtós grádicsokon le utat mutatott,
Ez a szerencséje, hogy szabadulhatott.

Nem akarta Isten az Ő Nemes Véré
Gyászban öltöztetni Méltóságos férjét
A kinek el vette sok Üst, Arany pénzét
Nem akarta hagyni leg kedvesebb Kintsét.

Nem akarta Isten az ő nemes véré,
Gyászban öltöztetni méltóságos férjét,
Akinék elvette sok ezüst, arany pénzét,
Nem akarta hagyni legkedvesebb kincsét.

Nem mult el Esztendő méglen ott lakóztak
Sereges Kotsikon oda vonyakoztak
Ismét házaikbul ki hordozóskodtak
Mert azokban tüzes Katonák szállattok.

Nem múlt el egy esztendő amíg ott laktak,
Sereges kocsikon oda vonatoztak,
Ismét házaikból kihurcolkodtak,
Mert azokba tüzes katonák szállattok.

Tudni illik nintsen Nyugvása embernek
Mint a Tengereken mindég fűjő szélnek
Maradó Városok földön nem épülnek
A mint az Írásnak Szovai beszélnek.

Tudniillik nincsen nyugvása embernek,
Mint a tengereken mindig fűjő szélnek,
Maradó városok földön nem épülnek,
Amint az Írásnak szavai beszélnek.

Mulando Jovai ennek a' Világnak
Nyomdokát követik nigadozó Nádnek
Biztonság a Háza ezen Méltóságnak
Házánál ell veszett sok féle Joszágnak.

Múlándó javai ennek a világnak,
Nyomdokát követik ingadozó nádnek,
Biztonság a háza ezen méltóságnak,
Házánál elveszett sokféle jószágnak.

Egyebek is a' kik ebben Keverettek
Státusokhoz képest sokat ell vesztettek
Vagyonos Sorsokkal Kik meg elégedtek
Utolsó Szegények, és Koldusok lettek.

Egyebek is, akik ebbe keveredtek
Státusokhoz képest sokat elvesztettek,
Vagyonos sorsukkal, kik megelégedtek
Utolsó szegények, és koldusok lettek.

Borral meg töltt Pintzék, s az élet Kamarák
Teres font Kasokban öntött Rozsok, s' Búzák,
Jövő aratásra készítettett Pajták
Nintsenek föntt Szelek, mert a Tűzbe fújták.

Borral megtöltött pincék, s az éléskamarák,
Széles font kasokban öntött rozsok, s búzák,
Jövő aratásra készítettett pajták,
Nincsenek föntt szelek, mert a tűzbe fújták.

Terhek alá tsinált Vasas Szekereknek
Erössen szegekel kötött Kereknek
Jól öszvő szorított vasas Tengölöknek
Mind oda lettenek formái ezeknek.

Terhek alá csinált vasas szekereknek,
Erősen szegekkel kötött kereknek,
Jól összeszorított vasas tengelyeknek,
Mind odalettek formái ezeknek.

Mint hogy már Szekerek, és Kotsik nem voltak
Kiken ide s' tova ez előtt fuorosztak
A Tűzek magokban ekép gondolkoztak
Minek a Marhák=is, kik Szekeret vontak.

Minthogy már szekerek, és kocsik nem voltak,
Miken ide s tova ez előtt fuvaroztak,
A tűzek magokban ekképp gondolkoztak,
Minek a marhák is, kik szekeret vontak.

Hogy tehát héában szénát ne ennének
Vonyó igán kívül ingyen hevernének
Tüstént azokon=is tsak rajtok útének
Tüzi Mészár=Székre sokat ell vivének

Hogy tehát hiába szénát ne ennének,
Vonó igán kívül ingyen hevernének,
Tüstént azokon is csak rajtaütöttek,
Tüzi mészárszékre sokat elvittek.

Nem böggött Réz Őkre annyit Filárisnek
Mint a' menyen itten hevülni kezdének
Szagát meg érezvén Istállók Búzének
Nagyát nem türhetvén a' Füstök Búzének.

Nem böggött réz ökre annyit Filárisnek,
Mint amennyien itten hevülni kezdtek,
Szagát megérezvén istállók búzének,
Nagyját nem türhetvén a füstök búzének.

Kiknek Köteleit hamar nem oldozták
Azokat járomban azután nem fogták
Borjuk az Anyokat keservessen rítták
Annyok=is magokat szokszor ell ordították.

Kiknek köteleit hamar nem oldozták,
Azokat járomban azután nem fogták,
Borjak az anyjukat keservesen sirták,
Anyjuk is magukat sokszor elordították.

Mindenik Tsordából számossan meg égtek
Mellyeket a Gazdák előbb föntt bötsültek
Hegedűs Ferentznél kik ketten ell égtek
Száz Rhenes Forintnál még többet meg értek.

Mindenik csordából számosan megégtek,
Melyeket a gazdák előbb megbecsültek,
Hegedűs Ferencnél kik ketten elégték,
Száz Rhenes forintnál még többet megértek.

Remenség táplálván meg Kővérétték
Jó Áron ell adják, magokban föll tették
De ellőbb mint a' Pénzt a' Kezekben vették
Bötsülettal szolván a Kutyák meg ették.

Reményeket táplálva megkövérítették,
Jó áron eladják magokban föltették,
De előbb, mint a pénzt a kezükben vették,
Becsülettal szolván, a kutyák megették.

Nem hozom itt elől a' Baromfiakat
Ki tudná föll vetni azoknak számokat
Tyukokat, Polkákat, Rétzéket, Ludakat
Ez Utolsó roszul viselték magokat.

Nem hozom itt elő a baromfiakat,
Ki tudná megmondani azok számát,
Tyúkokat, pulykákat, récéket, ludakat,
Ez utolsó roszul viselték magokat.

Éjfel midőn Roma Ágyában nyugodott
Az ellenség felől ngyen sem álmodott
A Lud tartotta meg a Capitoliumot
Sátornusnak hegyén épült Szent Templomot.

Nagy kiáltására kiki föll ébredett
Melyre az ellenség sok felé szélledett
Innénd nagy dütsösség a Ludnak eredett
Isten Aszony gyanánt tőlök tiszteltetett.

Sótt valamennyire száján ki térhetett,
Annyit kiáltottak bánván a Meleget,
Minden féle állot siviltott rettegett,
Várván a félelmes végső Itéletet.

Egyházi föll szentöltt négy érdemes Papot
Ezen Veszedelem többivel ott kapott,
Most is emlegetik azon Szeles Napot
És a Tüzet a mely házokban harapott.

Tsak tavál Instállált Város Plebánussát
Nagyon Tisztelendő Magyar Kozma Istvánt
Mező Pusztán hagyta véle oly rosszul bánt
És hamut égetni Jóságibul kívánt.

Papi Ruhájának rántzát ki bolházta
hogy drágáért varták aztot nem vigyázta
Almariumbul a Földre ki rázta
És azokkal edgyütt egészben ell rágta.

Zöld materiával burított székei
Vékon Len Vászonybúl varatott Üngei
Derekát kerítő Creditor Övei
Tüzbzen keverettek Számos Szép Könyvei.

Nem külömben azok, kik föll jegyeztettek
A kik már régulta meg keresztöltettek
És az Házasságra kik öszvő esküttek
Magoknak lettenek gyász halottas Könyvök.

Magát is a' Lángok körös körül fogták
Az Útzára nyílló Ajtott ell állották,
Mint hogy mint az áltól meg nem ragodhatták
A Sövényen által a Sárba ugratták.

Siralmas Játékok ezek bizonyára
Keserves kit hívnak illy Comediára
Hát ha még azoknak tekintük Sorsára
Kiknek életük is vettetett Kotzkára.

Éjjel, mikor Róma ágyában nyugodott,
Az ellenség felől még nem is álmodott,
A lúd tartotta meg a Capitóliumot,
Szaturnusznak hegyén épült szent templomot.

Nagy kiáltására ki-ki felébredett,
Melyre az ellenség sok felé széledt,
Innen a nagy dicsőség, ami a lúdnak eredt,
Isten asszony gyanánt tőlük tiszteltetett.

Sőt valamennyire száján kitérhetett,
Annyit kiáltottak bánván a meleget,
Mindenféle állat sikított rettegett,
Várván a félelmes végső ítéletet.

Egyházi felszentelt négy érdemes Papot,
Ezen veszedelem többivel ott kapott,
Most is emlegetik azon szeles napot,
És a tüzet, amely házukba harapott.

Csak tavaly installált városi plébánosát,
Nagyon tisztelendő Magyar Kozma Istvánt
Mindenből kiforgatva hagyta, véle oly rosszul bánt,
És hamut égetni jószágaiból kívánt.

Papi ruhájának ráncát kibolházta,
Hogy drágáért varrták azt nem vigyázta,
Almáriumából a földre kirázta,
És azokkal együtt egészben elrágta.

Zöld matériával borított székei,
Vékony lenvászonból varratott ingei,
Derekát kerítő Creditor Övei,
Tüzbbe keveredtek számos szép könyvei.

Nem különben azok, kik följegyeztettek,
Akik már régóta megkereszteltettek,
És az házasságra, kik összeesküdtek,
Maguknak lettek gyász halottas könyvük.

Magát is a lángok körös körül fogták,
Az utcára nyílló ajtót elállották,
Mínthogy, mint azáltal meg nem ragadhatták
A sövényen által a sárba ugratták.

Siralmas játékok ezek bizonyára,
Keserves kit hívnak ily komédiára,
Hát, ha még azoknak tekintünk sorsára,
Kiknek életük is vettetett kockára.

Oly Kockára pedig mely nem nyertes hatra
Hanem inkább fordult szerentsetlen vakra
Véletlen történet, szállott a' Nyakokra
Mérgező Tüzet lehelt bé azokra.

Alig mondhatom meg ell állott szavammal
a vagy le rajzolnom remegő tollammal
a mi s a mint esett a Tisztartónéval
Derék, deli, tisztos, és jámbor Asszonnyal.

Mikor meg menthetné, életét magának
ell veszté kedvéért három Leányának
a Kik a Szobában belül szorulának
édes Anyok után sirva kiáltának.

Anyai Szívében öntött szeretete
Félelmes, és halált véle meg vetette
Szíves Bátorsága jókat reméllette
De Bátorságának reménység tsak vete.

Sietséggel nita bé gyulladt Szobáit
Karjára akarván venni Leányait
Kiknek immár égni szemlélte ruháit
Testeket díszesen fődőző ruháit.

Látta hol pad alá ell dugják magokat
Hol bővebb Agyoknak keresik allókat
Hogy ne látná a Tűz boldogtalanokat
Noha jól meg tudta szagolni Nyomokat.

Innénd hol futottak más más Szegletekben
Hol pedig Anyoknak borultak ölében
Reménykedve kérték vegye fell Keblében
Segéllye ha lehet utolsó Szükségben.

Szerelmes Gyermekeim de hogy segíthetlek
Párt fogó ölemben immár nem vehetlek
Tsak a Szerentsének egyedül engedlek
Maid magammal edgyütt Tűzben ell temetlek.

Nékem is gyulladnak, Ruháim láttyátok
Magán sem segíthet nyomorult Anyátok
Ithon pedig nintsen Szerelmes Atyátok
Kinek magatokat Kezére bíznátok.

Mások sem jöhetnek, ti Segédségtekre
Mert vigyázniuk kell magok életyekre
hanem tekintsetek a magas Egekre
hogy öntsenek Vízet, égő tüzetekre.

Oly kockára pedig, mely nem nyertes hatra,
Hanem inkább fordult szerencsétlen vakra,
Véletlen történet szállott a nyakokra,
Mérgező tüzet lehelt be azokra.

Alig mondhatom meg elállott szavammal,
Avagy lerajzolnom remegő tollammal,
Ami s amint esett a tisztartónéval,
Derék, deli, tisztos, és jámbor asszonnyal.

Mikor megmenthetné, életét magának,
Elvesztette kedvéért három leányának,
Akik a szobába beszorultak,
Édesanyjuk után sirva kiáltottak.

Anyai szívébe öntött szeretete
Félelmes, és a halált vele megvetette,
Szíves bátorsága jó reményt adott,
De bátorsága csak reménységet vetett.

Sietséggel nyitotta begyulladt szobáit,
Karjára akarta venni leányait,
Kiknek immár égni szemlélte ruháit,
Testüket díszesen borító ruháit.

Látta hol pad alá eldugják magukat,
Hol bővebb ágyaknak keresik aljukat,
Hogy ne látná a tűz boldogtalanokat,
Noha jól meg tudta szagolni nyomukat.

Innen hol futottak más-más szegletekbe,
Hol pedig anyjuknak borultak ölébe,
Reménykedve kérték vegye fel keblére,
Segítse, ha lehet utolsó szükségben.

Szerelmes gyermekeim, de, hogy segíthetlek
Pártfogó ölemben immár nem vehetlek,
Csak a szerencsének egyedül engedlek,
Maid magammal edgyütt tűzben eltemetlek.

Nékem is gyulladnak ruháim látjátok,
Magán sem segíthet nyomorult anyátok,
Ithon pedig nincsen szerelmes atyátok,
Kinek magatokat kezére bíznátok.

Mások sem jöhetnek ti segítségetekre,
Mert vigyázniuk kell maguk életére,
Hanem tekintsetek a magas egekre,
Hogy öntsenek vizet égő tüzetekre.

Ha mind onnan sem jön Segítség tinéktek,
Panaszkodás nélkül tsöndessen túrjátok
Annál nagyobb leszen Menyben üdvösségtek
Mennél siralmassabb, szerentsetlenségtek.

Eképp bátoríttá őket tanátsával
A szent Békességre indító szavával
De maga panasza, így szól Rebekával
Nehezen született Benjamin Annyával.

Mi szükség volt tehát Méhembem fogadnom,
Ha így kellett lenni, hogy történnél dolgom
Nem volna keserű Magamnak meg halmom
Tsak Gyermekemet meg lehetne hagynom.

Leg alább lennének a Kik esetemről
Meg emlékeznének Véletlenségemről
Tűztől ásott Sirba temetett Testemről
Lángok áltól esett meg történetemről.

Istennek ajánlok kedves Gyermekem
Kik miatt Tsordulnak szememből könyveim
Vajha óltalmazni tudnának kezeim,
Tűz oltó Könyveket, önteni Szemeim.

Oh magas Egeknek tsurgó Tsatornái
Miért nem akartok bennünket meg szánni
Ne késsetek vélünk mentül előbb bánni
Mert a Véletlenség Tűzbe akar hánni.

Bövséges esővel, kérlek tikkaszátok
Haragos Lángjait, jaj hamar oltsátok
Ell hagyott Sorsunkban, Pártunkat fogjátok
Amint is magunkat bízzuk ti reátok.

Nem használtak semmit, Valamiket beszélt
Nem kerülhette el jelen való Veszélt
Sem Eső, sem Ember segíthetné Szegént
Inkább reménkedet másodsor is megint.

Jobban is annál jobban gyulladt öltözete
Mellyet semmi Vízvel ell nem öltözhet
Ináról le esett kövér Husos Teste
Tsontjaival edgyütt, Tűz öszvő égette.

A mi kis darabok, osztán elől jöttek
A midön mindenek már ell végeződtek
Özvegy Férje áltól Földbe tétetődtek
Sok Siralmi között ott ell temettettek.

Ha mind onnan sem jön segítség tinéktek,
Panaszkodás nélkül csendesem túrjátok,
Annál nagyobb leszen mennyben üdvösségtek,
Mennél siralmasabb szerentsétlenségtek.

Eképp bátorítá őket tanácsával,
A szent békességre indító szavával,
De maga panasza így szól Rebekával,
Nehezen született Benjámin Anyjával.

Mi szükség volt tehát méhembem fogadnom,
Ha így kellett lenni, hogy történnél dolgom,
Nem volna keserű magamnak meghalnom,
Csak gyermekeimet meg lehetne hagynom.

Legalább lennének, akik esetemről
Megemlékeznének véletlenségemről,
Tűztől ásott sírba temetett testemről,
Lángok áltól esett megtörténésemről.

Istennek ajánllak kedves gyermekem,
Kik miatt csordulnak szememből könyveim,
Vajha oltalmazni tudnának kezeim,
Tűzoltó könyveket önteni szemeim.

Oh magas egeknek csurgó csatornái,
Miért nem akartok bennünket megszánni,
Ne késsetek vélünk mentül előbb bánni,
Mert a véletlenség tűzbe akar hánni.

Böséges esővel, kérlek tikkaszátok,
Haragos lángjait jaj hamar oltsátok,
Elhagyott sorsunkban pártunkat fogjátok,
Amint is magunkat bízzuk ti reátok.

Nem használt semmit amiket beszélt,
Nem kerülhette el jelen való veszélyt,
Sem eső, sem ember segíthetné szegényt,
Inkább reménykedet másodsor is megint.

Jobban is annál jobban gyulladt öltözete,
Melyet semmi vízzel ell nem öntözhet,
Ináról leesett kövér húsos teste,
Csontjaival edgyütt a tűz öszzeégette.

Ami kis darabok aztán előjöttek,
Amidön mindenek már elvégeződtek,
Özvegy férje által földbe tétetődtek,
Sok siralmi között ott eltemettettek.

Oh be nagy Bánatok fogták el bus szívet,
Szerelmes Társának láttván ilyen Ügyét
Gyermekeire is midőn vetné Szemét
Zokogó sírással hullatja Könyveit.

Kedves Feleségét, s' Leányait jajgatni
Elegendő képpen nem győzte siratni
Rachellel nem akart meg vigasztaltatni
Mert nintsenek, az kik tudták vigasztalni.

Három szépen nevelt Leány Asszonykái
Kiktől lettek volna néki Unokái
Ifjaknak, Szüzeknek lettenek Példái
Hogy ők is lehetnek, a Tűznek Prédái.

Egyik Rosália kinek mint Annyának
A Szent Keresztségbe olly nevet adának
Egy Kereszt Név alatt egy Sorsra jutának
Egy Veszedelemben ekkép ki mulának.

Hasonló nagy Veszél érte a Másikát
Lángok között szorult nyomorult Bariskát
Egybe kerítette véle harmadikát
Nem hagyta életben szegén kis Franciskát.

Ez három tsemeték, kik nem régén nyíltak
De erkölcsre nézve már Magassak voltak
Élték Zsöngéjében midőn virágoztak
Porrá, és Hamuvá a tűzbe változtak.

Meg égett Embernek tsak így vagyon dolga,
Kit harapó Tűznek meg emészt a foga,
Hamvaibul addig föll nem kelhet soha,
Még az utolsó Nap , ell nem jön valaha.

Nyugodjatok tehát boldogtalan Szüzek
Kiket Por, s' Hamuba temettek a Tüzek
Ell oltyák ezeket a Menyei Tüzek
A hol meg enyhődnek meg melegült ízek.

Világnak érkezvén utolsó Napjai
Mind a Hármatoknak meg lesznek Tagjai
Ambár alig vannak Testetek Hamvai
Széltől ide s' tova fujatott Porai.

Őszvő álnak akkor, a mik most ell hulnak
Koromra vált Testek, szépen meg ujulnak
Égő Szobájokban a Kik bent szorultak
Azok is Sirjokbul ell s' ki szabadulnak.

Oh be nagy bánatok fogták el bús szívet,
Szerelmes társának látva ilyen ügyét
Gyermekeire is midőn vetné szemét,
Zokogó sírással hullatja könnyeit.

Kedves feleségét, s leányait jajgatni,
Elegendőképpen nem győzte siratni,
Rachellel nem akart megvigasztaltatni,
Mert nincsenek, akik tudnák vigasztalni.

Három szépen nevelt leány asszonykái,
Kiktől lettek volna néki unokái,
Ifjaknak, szüzeknek lettek példái,
Hogy ők is lehetnek a tűznek prédái.

Egyik Rozália kinek, mint anyjának,
A szent keresztségbe oly nevet adának,
Egy keresztnév alatt egy sorsra jutának,
Egy veszedelemben ekkép kimúlának.

Hasonló nagy veszély érte a másikát,
Lángok között szorult nyomorult Boriskát,
Egybe kerítette véle harmadikát,
Nem hagyta életben szegén kis Franciskát.

Ez három csemeték, kik nem régén nyíltak,
De erkölcsre nézve már magasak voltak,
Éltük zsengéjében midőn virágoztak,
Porrá, és hamuvá a tűzben változtak.

Megégett embernek csak így vagyon dolga,
Kit harapó tűznek megemészt a foga,
Hamvaiból addig föl nem kelhet soha,
Még az utolsó nap el nem jön valaha.

Nyugodjatok tehát boldogtalan szüzek,
Kiket por, s hamuba temettek a tüzek,
Eloltják ezeket a menyei tüzek,
Ahol meg enyhülnek megmelegült ízek.

Világnak érkezvén utolsó napjai,
Mind a hármatoknak meglesznek tagjai,
Ámbár alig vannak testeteknek hamvai,
Széltől ide s tova fújatott porai.

Összeállnak akkor, amik most elhullnak,
Koromra vált testek szépen megújulnak,
Égő szobájukban, akik bennszorultak,
Azok is sírjukból el-, s kiszabadulnak.

Fejérel főstődnek meg sült Ortzáitok
Pirossan nyílnak föl kormos Ajakitok
Nap nyugotti Szélre válnak Fájdolmitok
Békével szenvedett, heves Szikraitok.

Hadján ha Lángokban meg nem maradhattok
Mind az három Leányok, kiket hallottatok
az Egekben azért hamarább juthattok
Mennél e' Világbul előbb ki futhattok.

Nem molák, Bálványok karján életemek
Kedves Áldozatot nem annak tettetek
Hanem ki Semmiből alkotott bennetek
Az engedte lenni, s' történni veletek.

Kinek Akarattán, hogy meg állottatok
Helyre hozza a kárt, melyet vallottatok
sem Füst, sem a Korom, nem marad rajtatok
Minden féle Motsok le megyen rólatok.

Mint ha meg volnátok tovább is életben,
Ugy lesztek mindenkor friss emlékezetben,
Gyakorta forgatnak Példa beszédekben
Neveteket foglalják Sokan Verseken.

Leányoknak lesztek tanító Letzkéjek
Hogy előbb ell hervad Virágos Mezőjek
Mint sem ell érkezik vidám Menyegzőjek
És Fejekre száljon kívánt Fejkötőjök.

Mások is töletek sokat tanulhatnak
Hogy Veszedelemben véletlen juthatnak
Üdőnek jártával ily nagy kárt valhatnak
Halál Hálójában szörnyen akadhatnak.

Már nem tartózkodom tovább a Szüzeknél
Vagyon mit szóllanom még sok egyebeknél
Férfi és, Asszonyi jámbor Személyeknél
Kik szinte úgy jártak a szörnyű Tüzeknél.

Többit is itt kezdem a Tisztartó Házánál
Szegén öszvő égett Szolgáló Leányánál
Ki hanyatt ell esett az égő Konyhánál
Meg emészté a Tűz éppen az Ajtonál.

Preceptor oda fut, nagy Lélek szakadva
A Félelem miatt Haja föl borzadva
Füstben, és Lángokban marad meg fulladva,
A Háznak Teteje Fejére szakadva.

Fejérel festődnek meg sült orcáitok,
Pirosan nyílnak föl kormos ajkaitok,
Nap nyugati szélre válnak fájdalmaitok,
Békével szenvedett heves szikráitok.

Hagyján, ha lángokban meg nem maradhattok,
Mind a három leány(ok), kiket hallottatok,
Az egekben azért hamarább juthattok,
Mennél e világból előbb kifuthattok.

Nem Moirák, bálványok karján életemek,
Kedves áldozatot nem annak tettetek,
Hanem ki semmiből alkotott bennetek,
Az engedte lenni, s történni veletek.

Kinek akaratán, hogy megállottatok,
Helyrehozza a kárt, melyet vallottatok,
Sem füst, sem a korom nem marad rajtatok,
Mindenféle mocsok lemegyen rólatok.

Mint, ha megvolnátok tovább is életben,
Úgy lesztek mindenkor friss emlékezetben,
Gyakorta forgatnak példabeszédekben,
Neveteket foglalják sokan verseken.

Leányoknak lesztek tanító leckéjük,
Hogy előbb elhervad virágos mezőjük,
Mintsem elérkezik vidám menyegzőjük,
És fejükre szálljon kívánt fejkötőjük.

Mások is töletek sokat tanulhatnak,
Hogy veszedelemben véletlen juthatnak,
Időnek jártával ily nagy kárt vallhatnak,
Halál hálójában szörnyen akadhatnak.

Már nem tartózkodom tovább a szüzeknél,
Vagyon mit szólanom még sok egyebeknél,
Férfi és, asszonyi jámbor személyeknél,
Kik szinte úgy jártak a szörnyű tüzeknél.

Többit is itt kezdem a tisztartó házánál,
Szegény összeégett szolgáló leányánál,
Ki hanyatt elesett az égő konyhánál,
Megemészté a tűz éppen az ajtonál.

Preceptor odafut nagy lélekszakadva,
A félelem miatt haja fölborzadva,
Füstben, és lángokban marad megfulladva,
A háznak teteje fejére szakadva.

Ládák s' Almariomok s' az Ágyi Ruháknak
Oltalmát akarván szegény Leánkának
S' még egyéb bent lévő holmi Portékának
De maga lett Ágya a haragos Lángnak.

Böltsebben taníthat történt halálával
Mintsem életében eleven Szavával
Hogy a Bal szerentse jádztik oly módjával
Valamint föll, s alá üttetett Labdával.

Mert mikor az Ember néki bátorkodik
Karos erejére bátron támoszkodik
Veszedelme felől tsöppöt sem álmodik
Halálos esettel akkor tántorodik.

Midön Békességet ígérne magának
Akkor vettnek Tüzet föll gyullatt Házának
Mikor hosszabb Tzelt tesz Pállafutásának
Mikor rekesztik el menetétt Uttyának.

Nézd mennyi a Példa ebben az egy Házban
Hármon de egy Vérből, származott Leányokban
Leányival edgyütt porra lett Annyokban,
Ennek szolgálója, s' Preceptor Hamvában.

Kik azért kerültek Szerentsétlenségben
Bízalomra méltó nagy Véletlenségben
Hogy kiki mikor van, leg jobb egészségben
Gondollya magában, hogy juthat niségben.

Nem vala itt elég mérges Sullya tűznek
Testeket perselni ezen három Szűznek
Annyokal egy Sírban hamvaik hogy lesznek
El perselte éltét, még más sok Személynek.

Farkas Éva Aszony, Éva Leányával
A Leán viszontag dajkáló Annyával
Tűzben meg mutatták, világos példával
Mit tett első Atyánk a tiltott Olmával.

A Savanyo szőlőt az Atyák ették meg,
És abban a Fiok fogai vástak meg,
A Jeremiásnak Könyvében láthodt meg
Tapasztalásbul is sokszor érezzük meg.

Mert tetézve vagyon minden Nyomorúság
Ostromol bennünket, éhség, és Szomjuság,
Bágyott Unalommal ell lakatt fárodság,
Mellyeknek mind oka, az első Torkosság.

Ládák s almáriumok s az ágyi ruháknak
Oltalmát akarván szegény leánykának,
S még egyéb bent lévő holmi portékának,
De maga lett ágya a haragos lángnak.

Bölcsebben taníthat történt halálával,
Mintsem életében eleven szavával,
Hogy a balszerencse játszik oly módjával,
Valamint föl-, s aláüttetett labdával.

Mert mikor az ember nekibátorkodik,
Karos erejére bátron támaszkodik,
Veszedelme felől cseppet sem álmodik,
Halálos esettel akkor tántorodik.

Midön békességet ígérne magának,
Akkor vetnek tüzet fölgyulladt házának,
Mikor hosszabb célt tesz pályafutásának,
Mikor rekesztik el menetét útjának.

Nézd mennyi a példa ebben az egy házban,
Hárman de egy vérből származott leányokban,
Leányival együtt porrá lett anyjukban,
Ennek szolgálója, s preceptor hamvában.

Kik azért kerültek szerencsétlenségbe,
Bízalomra méltó nagy véletlenségben,
Hogy ki-ki mikor van legjobb egészségben,
Gondolja magában, hogy juthat nincstelenségbe.

Nem vala itt elég mérges súlya tűznek,
Testeket perzselni ezen három szűznek,
Anyjukkal egy sírban hamvaik hogy lesznek,
Elperzselte éltét még más sok személynek.

Farkas Éva asszony, Éva leányával,
A leányt hasonlóképpen dajkáló anyjával,
Tűzben megmutatták világos példával,
Mit tett első atyánk a tiltott almával.

A savanyú szőlőt az atyák ették meg,
És abba a fiaik fogai vástak meg,
A Jeremiásnak könyvében láthatod meg,
Tapasztalásból is sokszor érezzük meg.

Mert tetézve vagyon minden nyomorúság,
Ostromol bennünket éhség, és szomjúság,
Bágyadt unalommal ellankadt fáradtság,
Melyeknek mind oka az első torkosság.

Farkas Évának is, tüzet ez okozta,
Noha Kétség kívül meg boldogította,
Mert az Nap Bűneit Papnál föll találta,
Ki a' Szent Gyónásban őket föll oldozta.

Farkas Évának is tüzet ez okozta,
Noha kétség kívül megboldogította,
Mert aznap bűneit papnál föltálalta,
Ki a szent gyónásban őket föloldozta.

Leánya is ott volt Húsvéti Gyónáson,
Le törülni róla, a mi volt Rováson,
Jelen volt Annyával a Szent áldozaton,
Mind a következett Iszonyu romlásan.

Leánya is ott volt húsvéti gyónáson,
Letörölni róla, ami volt rováson,
Jelen volt anyjával a szent áldozaton,
Mind a következett iszonyú romlásan.

Bövíttő Költséggel más Világra mentek
Mellyet a Nagy Héten talán nem reméltek
De mivel sok Példát hallottak, szemlélték
Ők Magok felül is hasonlót ítélték.

Bövíttő költséggel más világra mentek,
Melyet a nagyhéten talán nem reméltek,
De mivel sok példát hallottak, szemlélték,
Ők magok felől is hasonlót ítélték.

Bizony boldog Lelkek, kiknek nem Sérelem
Hanem Gyógyulás lett, ez a Veszedelem,
Még a Szívekben volt buzgó Töredelem
És a Gyónásban nyert Szentölő kegyelem.

Bizony boldog lelkek, kiknek nem sérelem,
Hanem gyógyulás lett ez a veszedelem,
Még a szívekben volt buzgó töredelem,
És a gyónásban nyert szentelő kegyelem.

Tanátsokat hattak mi nekünk utának
Hogy a történetek Emberrel így bánnak
Kikben mind az áltol Szerentséssen járnak
A kik Gyakorlását szeretik gyónásnak.

Tanácsokat hagytak minékünk utánuk,
Hogy a történetek emberrel így bánnak,
Kikben mind azáltal szerencsésen járnak,
Akik gyakorlását szeretik gyónásnak.

Itt sem volt még elég a rabló Lángoknak
Mert jó Üzün esett föll tátott Szájoknak
Meg sütötték ismét Testéket háromnak
Két Férfival edgyütt némely Leánzónak.

Itt sem volt még elég a rabló lángoknak,
Mert jóízűen esett feltátott szájuknak,
Magsütötték ismét a testét háromnak,
Két férfival együtt némely leányzónak.

Példa beszédekben Salamon azt írja,
A Tüzeknek elég, azt sohasem mondja
Akar mire talál nem vigyáz éhomra,
Bé vesz, és meg emészt, mindent az ő gyomra.

Példa beszédekben Salamon azt írja,
A tüzeknek elég, azt sohasem mondja,
Akármire talál nem vigyáz éhomra,
Bevesz, és megemészt mindent az ő gyomra.

Mire ezeket is Őszve emésztette
Kegyetlen haraggal élteket vesztette
Midőn az Ajtókon belül rekesztette
Le dülő falakat rájuk eresztette.

Mire ezeket is összeemésztette,
Kegyetlen haraggal életüket ve(szte)tte,
Midőn az ajtókon belül rekesztette,
Ledőlő falakat rájuk eresztette.

Az nagy Széll a Porrást néki izzasztotta
Mellyben Szegényeket egészen le nyomta,
Egyik Oldalokrul másra fordította
Mint mikép Lörintzet Rostél piritotta.

A nagy szél a parazsat néki izzasztotta,
Melyben szegényeket egészen lenyomta,
Egyik oldalukról más(ik)ra fordította,
Mint miképp Lőrincet rostély piritotta.

Sötét vastag füstben nem aranyozhatták
Menedék Helyeket sehol nem láthották
Valamikép Magok, hogy oltalmazhatnák
Ropogó tűzektül magokat ohhatnák

Sötét vastag füstben nem aranyozhatták,
Menedékhelyüket sehol nem láthatták,
Valamiképp maguk(at) hogy oltalmazhatnák,
Ropogó tűzektől magukat óvhatnák.

Egyik ezek közül Kondits Ferentz vala,
Ki ugyan előbb is félig meg volt halva,
Guta ütés miatt el volt nyomorodva
Az holt elevenek közé elszámoltatva.

Ha már uton érte a Szerentsétlenség
Mert el bágyoztotta a nagy erőtlenség,
Romlott Tagjaiban nem volt érzékenység,
Másokban sem vala néki bőv reménség.

A Tűz válolta kínos betegségét,
Hogy meg Orvosollja Nyavalás Inségét,
Helyessen is üztő tudós Mesterségét,
Mingyárt szakasztotta fájdalommal Űgyét.

Valamely Tagjait a szél meg üttötte
Gyógyító víz helett lángban főröszttötte
Fű, és Gyökér helett szikrával kötötte
egész a Tsontjáig, ki magát bé ette.

Ell szenvedhetetlen két Mártýromságon
kellett áltol menni néki e Világon,
Szél ütött Nyavalán, és lobogott Lángon,
Mely meg is fujtotta fűstbűl font Istrágon.

Tudom nyögött volna, inkább szobájában
Fájdalmakat vetett beteges Ágyában,
Tsak ne köllött volna kerűlni Markában
Szerentsétlen Tűznek Lángoló Torkában.

Talán szél ütötte arra szándékozza,
Mikor nyomorultra reá bocsátkozza,
Hogy a Szobájából ki ne bontakozna,
Ha Űdővel tüzet valaki okozna.

Ell találta Tárgyát föll tett Szándékának,
egyenes Lövésen intézett Tzelljának,
Mert tüze is esett ezen beteg háznak,
Ell is égett teste nyomorult Gazdának.

Egyik Veszedelem a Másikat éri,
A mikor valaki azt ingyen sem véli,
És az az igazság bizonyos, és régi
Hogy Senki nem tudja, mint történik végi.

Sött mikor valaki erőssen gondollya,
Hogy a Nyavaláját bizon meg labollya,
Más boldogtalanság eztet meg motskollya,
Reménségén kívül Halálnak áldozza.

Egyik ezek közül Kondics Ferenc vala,
Ki ugyan előbb is félig meg volt halva,
Gutaütés miatt el volt nyomorodva,
A holt elevenek közé elszámoltatva.

Ha már utolérte a szerencsétlenség,
Mert elbágyasztotta a nagy erőtlenség,
Romlott tagjaiban nem volt érzékenység,
Másokban sem vala néki bő reménység.

A tűz vállalta kínos betegségét,
Hogy megorvosolja nyavalyás inségét,
Helyesen is üzött tudós mesterségét,
Mindjárt szakasztotta fájdalommal ügyét.

Valamely tagjait a szél megütötte,
Gyógyító víz helyett lángban fűröszttötte,
Fű, és gyökér helyett szikrával kötözte,
Egész a csontjáig ki magát beette.

Elszenvedhetetlen két mártýromságon
Kellett általmenni néki e világon,
Szélütött nyavalyán, és lobogott lángon,
Mely meg is fojtotta fűstbűl font istrágon.

Tudom nyögött volna inkább szobájában
Fájdalmakkal vetett beteges ágyában,
Csak ne kellett volna kerűlni markába
Szerencsétlen tűznek lángoló torkába.

Talán szélütötte arra szándékozza,
Mikor nyomorultra reá bocsátkozza,
Hogy a szobájából ki ne bontakozna,
Ha idővel tüzet valaki okozna.

Eltalálta tárgyát föltett szándékának,
Egyenes lövésen intézett céljának,
Mert tüze is esett ezen beteg háznak,
El is égett teste nyomorult gazdának.

Egyik veszedelem a másikat éri,
Amikor valaki azt ingyen sem véli,
És az az igazság bizonyos, és régi,
Hogy senki nem tudja, mint történik vége.

Söt mikor valaki erősen gondolja,
Hogy a nyavalyáját bizony meglábalja,
Más boldogtalanság ezt megmocskolja,
Reménységén kívül halálnak áldozza.

Kisded Pintér Miska, noha ártatlan volt,
Kit véteknek Szennye soha bé nem motskolt,
Ez Unokája is haragos lángban holt,
Midőn esztendeje mint egy negyedik folt.

Kisded Pintér Miska, noha ártatlan volt,
Kit véteknek szennye soha be nem mocsolt,
Ez unokája is haragos lángban holt,
Midőn esztendeje, mint egy negyedik folt.

Meg próbálta a tűz, mint a tiszta Aranyt,
Eleven Szikrában le fektette hanyat,
Gergye Örzsébül is mídön font hamvat,
Tsinált Rökkájával edgyütt el is fogyott.

Megpróbálta a tűz, mint a tiszta arany(a)t,
Eleven szikrában lefektette hanyatt,
Gergye Örzséből is midőn font hamvat,
Csinált rokkájával együtt el is fogyott.

Nó immár enhitse meg heves szomjuságod,
Bé telhetett immár, mérges boszuságod,
Ne öljön többeket, gonosz gyilkosságod
Szűnnék lobogatni gyújtogató Lángod.
Nem ember húst rendelt számodra te néked,
Szolmában, és fában vagyon elég részed,
Legyen haragodban már egyszer enyészet
Ne rakj a Méregnek olyan tágos fészket.

No immár enyhítse meg heves szomjúságod,
Betelhetett immár mérges bosszuságod,
Ne öljön többeket gonosz gyilkosságod
Szűnjék lobogatni gyújtogató lángod.
Nem ember húst rendelt számodra te néked,
Szalmában, és fában vagyon elég részed,
Legyen haragodban már egyszer enyészet,
Ne rakj a méregnek olyan tágas fészket.

Elég mondod léssen maid akkor égetni,
Mikor e Világnak tűztől ki kell veszni,
Minden állatoknak te kardodra esni,
Ne iparkogy tehát már többet keresni.

Elég mondod léssen majd akkor égetni,
Mikor e világnak tűztől ki kell veszni,
Minden állat(ok)nak te kardodra esni,
Ne iparkodj tehát már többet keresni.

Be érheted véle, a mennyit prédáltál,
Drága Portékákbul annyit ell pusztítál,
Hogy Árnýéka sinsen a mi kitsint hagyttál,
a kiknek mijeket, ell vettél ragattál.

Be érheted véle amennyit prédáltál,
Drága portékákbul annyit elpusztít(ott)ál,
Hogy árnyéka sincsen ami kicsinyt hagyttál,
Akiknek mijüket elvettél (el)ragadtál.

Tizen egy személynek életét ell vetted,
Elevenek közül őket ki törülted,
Kiknek nemzetségét meg keserítetted,
Szomorú Szíveket búval epsztetted.

Tizenegy személynek életét elvetted,
Elevenek közül őket ki törölted,
Kiknek nemzetségét megkeserítetted,
Szomorú szívüket búval epsztetted.

Hova ígyekezél menni még meszebre
Mért tatod a szádot mérget fujni többre,
Ugyan tsak meg tsükkent alább huzott végre,
Annyibul, hogy nem járt többeknek végére.

Hova ígyekezél menni még messzebbre,
Mért tátod a szádat mérget fűjni többre,
Ugyancsak megcsökkent alább húzott végre
Annyiból, hogy nem járt többeknek végére.

Vagy mit mondok, nem járt? többek is
meg égtek
Noha egy kevésé azután még éltek,
Ha mondhatnám lehet, hogy valóba éltek,
Kik halálnál nagyobb fájdolmat érzettek.

Vagy mit mondok, nem járt?- többek is
megégtek,
Noha egy kevésé azután még éltek,
Ha mondhatnám lehet, hogy valóba éltek,
Kik halálnál nagyobb fájdalmat érzettek.

Igy jára Mészáros a Kobor Évával,
Ki még nem régulta lakott az Urával,
Igy bánt a Szerentse a Pékné Annyával,
Égésektől esett Sebeknek Sullyával.

Így járt a mészáros a Kóbor Évával,
Ki még nem régóta lakott az urával,
Így bánt a szerencse a pékné Anyjával,
Égésektől esett sebeknek súlyával.

Ollyanok is voltak, kik Sebet nem kaptak,
De a Félelemnek miáta meg holtak,
Avagy a bánatban oly alá szállottak
Hogy mély tengeréből ki nem gázolódtak.

Nem bírta a Ispán magát nagy bujában,
Szívét meg epesztő Szomorúságában,
Ugy el busult társa, s' Leánya halálában,
Hogy Ő is leszállott azoknak Sírjában.

Hallyák e Siralmát másutt a Népségek,
a közelebb való vidéki Helységek,
Futnak Csepreg felé nem tsak a Legények,
Sőt együtt igetnek fulladozó Lények.

Szakonyi Szomszédok, mingyárt ott teremnek,
Büky ismerők is hamar meg jelennek,
Visrül, és Tömördrül szaporán érkeznek,
De a rabló Tűzre, merő szemmel néztek.

Nem hogy nem akarnának, rajtok segíteni,
Hanem nem lehetett, az Móját ejteni,
Vízben mártott Ponyvát házra teríteni,
Nem volt a ki mert magát reá vetni.

Ha ki mit hirtelen dobott Udvarára,
Ott is mingyárt a tűz hágott a Nyakára,
Nem engedte többször álloni lábára,
Vesztére maradt bent, mert az is úgy jára.

Szinte ugyan láztott a Por gyulladozni,
Köveket, Téglákat láttak lángodozni,
Kikhez képest mikép lehetett dolgozni,
Mikor tüzes porban kellett futkozni.

És nem tudta ember előbb hová menyen
Mert az Gyulladások nem menének renden,
Ha itt az égetést ell kezdette egyen,
Áltol lövöldöztek tízen, tízen egyen.

Mind az áltol közben, a Kiket ell hagyták
Szabados Levelet azoknak nem attak,
Mert azontul vissza reájok nyargaltak
dühös fogaikal mindent agyon martak.

Egy szeg sem maradott előbbi épségben,
A Pénzt öszvő futott hólagos erszényben,
Főzelékre valók nem egyéb edényben,
Hanem tsak ott főttek retetzert Szökrénben.

Olyanok is voltak, kik sebet nem kaptak,
De a félelmeik miatt meghaltak,
Avagy a bánatból oly alá szállottak,
Hogy mély tengeréből ki nem gázolódtak.

Nem bírta az ispán magát nagy bujában,
Szívét megepesztő szomorúságában,
Úgy elbusult társa, s leánya halálában,
Hogy ő is leszállott azoknak sírjába.

Hallják e siralmát másutt a népségek,
A közelebb való vidéki helységek,
Futnak Csepreg felé nem csak a legények,
Sőt együtt ügetnek fulladozó lények.

Szakonyi szomszédok mindjárt ott teremnek,
Büki ismerő(ső)k is hamar megjelennek,
Visről, és Tömördről szaporán érkeznek,
De a rabló tűzre merő szemmel néztek.

Ne hogy nem akarnának rajtuk segíteni,
Hanem nem lehetett a móját ejteni,
Vízben mártott ponyvát házra teríteni,
Nem volt, aki mert(e) magát reávetni.

Ha ki mit hirtelen dobott udvarára,
Ott is mindjárt a tűz hágott a nyakára,
Nem engedte többször állani lábára,
Vesztére maradt bent, mert az is úgy jára.

Szinte ugyan látszott a por gyulladozni,
Köveket, téglákat láttak lángodozni,
Kikhez képest miképp lehetett dolgozni,
Mikor tüzes porban kellett futkosni.

És nem tudta ember előbb hová menjen,
Mert a gyulladások nem menének renden,
Ha itt az égetést elkezdette egyen,
Által lövöldöztek tízen, tizenegyen.

Mind azáltal közben, akiket elhagytak
Szabados levelet azoknak nem adtak,
Mert azontúl vissza reájuk nyargaltak
Dühös fogaikkal mindent agyonmartak.

Egy szeg sem maradott előbbi épségben,
A pénz összefutott hólyagos erszényben,
Főzelékre valók nem egyéb edényben,
Hanem csak ott főttek reteszelt szekrényben.

Gondolj ki akar mik valának egy háznál
Szükséges tartani tselédet Gazdánál
Minden effélébül több kár vallásoknál
Kevesebb maradott föntt egy parányinál.

Meg látogattattak háboru Veszéllel
és meg szerettettek a ma sütő Szélllel
Kit Ámos Próféta emleget Könyvével
Negyedik Részének kilentzed Versével.

Gazdagok juttottak szükült szegénységre
A Szegények pedig még nagyobb szükségre,
Sírva tekintettek az irgalmas égre,
Hogy nézzen le Isten erre a Veszélre.

Ne engedje tovább a Tüzet tsatázni,
Méltóztassék ötet jól meg zabolázni
Lám a Tengereknek Partot akart ásni,
a mellyeknél kilebb nem mennek sétálni.

Ez midőn így volna Templom meg gyulladott,
Magas szál Tornyában a Tűz meg akadott,
Erős derekába úgy belé ragadott,
Hogy a Körmeinek helye meg maradott.

Azok a Harangok melyek Szent Mésére
Jelt attak a Népnek Isten Igéjére
Az Öregbik ugyan tovább mint felére
Másik pedig le folyt utolsó Csepjére.

Nagy Tsótörtők napig nem várakozhattak
Bé vett szokás ellen előbb meg némúltak
És soha az után meg sem szólamlottak
Mellyeknek szovai az előtt hangzottak.

Mellyek ell kergették a nagy Fergeteget
Jég esővel terhelt ártolmas Fölhöket,
Tüzessen tsattogó nagy Menydörgéseket
Nem tudtak ell verni magok égéseket.

Nagyobbik hús Mázsát, vagy többet is
nyomott,
Kivel kisebbik is helet együtt fogot
Tartalék Ágossok ell dült, és le rogyott
Ugy a mint már mondám, mindenik ell fogyott.

Órának is eljött utolsó Órája
Meg szünt a járástúl minden Karikája
Ell hatta Ütését verő Kalapátsa,
Fa Támodekinak tűz lett az Ő Átsa.

Gondolj ki akármik valának egy háznál,
Szükséges tartani cselédet gazdánál,
Minden efféléből több kárvallásoknál,
Kevesebb maradott fent egy parányinál.

Meglátogattattak háborús veszéllyel,
És megszerettettek a ma sütő szélllel,
Kit Ámos próféta emleget könyvével
Negyedik részének kilenced(ik) versével.

Gazdagok jutottak szükült szegénységre,
A szegények pedig még nagyobb szükségre,
Sírva tekintettek az irgalmas égre,
Hogy nézzen le Isten erre a veszélyre.

Ne engedje tovább a tüzet csatázni,
Méltóztassék öt(et) jól megzabolázni,
Lám a tengereknek partot akart ásni,
Amelyeknél kijebb nem mennek sétálni.

Ez midőn így volna templom meggyulladott,
Magas szál tornyában a tűz megakadott,
Erős derekába úgy beleragadott,
Hogy a körmeinek helye megmaradott.

Azok a harangok, melyek szentmisére
Jelt adtak a népnek isten igéjére,
Az öregbik ugyan tovább mint felére,
Másik pedig lefolyt utolsó cseppjére.

Nagycsütörtök napig nem várakozhattak,
Bevett szokás ellen előbb megnémúltak,
És soha azután meg sem szólamlottak,
Mellyeknek szavai az előtt hangzottak.

Melyek elkergették a nagy fergeteget,
Jégesővel terhelt ártalmas felhőket,
Tüzesen csattogó nagy mennydörgéseket,
Nem tudták elverni maguk égésüket.

Nagyobbik hús mázsát, vagy többet is
nyomott,
Kivel kisebbik is helyet együtt fogott,
Tartalék ágasuk eldült, és lerogyott
Ugy amint már mondám mindenik elfogyott.

Órának is eljött utolsó órája,
Megerszünt a járástól minden karikája,
Elhagyta ütését verő kalapácsa,
Fa támaszainak tűz lett az ő ácsa.

Már minekutána így győzedelmeskedett
Tehát a ház felé lejjebb ereszkedett
Az Orgonya körül nagyon mesterkedett
de Székely György vele jól meg veszekedett.

Megmondotta Isten Dávid Prófétánál
A Száz Ötvenedik énekes Zsoltárnál
Hogy ditsérjék őtet pöngő Czitheránál
Más Musikák mellett Sípos Orgonyánál.

Kinek ditséreteit, hogy gyarapittaná
És hogy Egyház Attya nyilván meg mutatná
Adig iparkodott még el nem olthatná
Szilaj indulatit meg zabolázhotná.

Még is meg nem tsükkent annyira ereje,
Hogy többre nem menne, magát veti feje,
a derék Templomnak hátulya s' eleje
Egész hozsat égett sindőlözött föle.

A mit kívül prédált kevésnek tartotta,
hogy belül is rontson hamar ki gondolta,
Várokzás nélkül a tűz falat fogta,
És nagy ropogással alá taszitotta.

Öreg oltár fölött való boltózatott
aval bé szakasztván föntt egy nagy hézagot
Nem tömjenyből tsinált kellemetes szagot,
hanem az Oltárról a mit le harapott.

Föll vala szentelve emlékezetére,
Szent Miklós Püspöknek ő tisztóletére,
Semmit nem hait vala bötsös érdemére,
Isten előtt lévő nagy ditsőségére.

(A 4. képen látható szöveg itt kezdődik.)

Kihez a buzgó nép szivből folyamodott
Ő annak képére Lángokat tsapdozott
kikkel az Oltáron mind addig futkozott,
méglen mindeneknek romlást nem okozott.

Itt már ell ájulok, tsodálkozásomban
Elmém rettegetető álmélkodásomban
Mikor meg gondolom, mi történt azomban
Lelki étel tartó Tabernaculummal.

Kit nem Szentelt Kéznek, nem szabad illetni
A Történet mert azt a Tűzre vetni,
S' a Tűz igyekezett hamuvá égetni,
A mennyire tőle, ki lehetett telni.

Már minekutána így győzedelmeskedett,
Tehát a ház felé lejjebb ereszkedett,
Az orgona körül nagyon mesterkedett,
De Székely György vele jól megveszekedett.

Megmondotta Isten Dávid prófétánál
A százötvenedik énekes zsoltárnál,
Hogy dicsérjék őt(et) pengő citeránál,
Más muzsikák mellett sípos orgonánál.

Kinek dicséreteit hogy gyarapítaná,
És hogy egyházatya nyilván megmutatná,
Addig iparkodott még el nem olthatná,
Szilaj indulatit megzabolázhatná.

Mégis meg nem csökkent annyira ereje,
Hogy többre nem menne magát veti feje,
A derék Templomnak hátulja s' eleje
Egész hosszon égett zszindelyezett föle.

Amit kívül prédált kevésnek tartotta,
Hogy belül is rontson hamar kigondolta,
Várokzás nélkül a tűzfalat fogta,
És nagy ropogással alá taszította.

Öreg oltár fölött való boltozatot
Azzal beszakasztván fönt egy nagy hézagot,
Nem tömjénből csinált kellemetes szagot,
Hanem az oltárról, amit leharapott.

Föl vala szentelve emlékezetére,
Szent Miklós püspöknek ő tiszteletére,
Semmit sem hajt vala becses érdemére,
Isten előtt lévő nagy dicsőségére.

Kihez a buzgó nép szivből folyamodott,
Ő annak képére lángokat csapdosott,
Kikkel az oltáron mind addig futkosott,
Mígnem mindeneknek romlást nem okozott.

Itt már elájulok csodálkozásomban,
Elmém rettegetető álmélkodásomban,
Mikor meggondolom mi történt azonban
Lelki étel tartó tabernaculummal.

Kit nem szentelt kéznek nem szabad illetni,
A történet mert(e) azt a tűzre vetni,
S a tűz igyekezett hamuvá égetni,
A mennyire tőle ki lehetett telni.

Íjhez a buzgó nép szivből folyamodott
Ő Annak kéjére Langokat tszadorott
kikkel az Óltaron mind addig futkozott,
Méglen mindeneknek romlást nem okozott.

Itt már ellájulok, tsodálkozásomban
Elném rettegtető álmétkodásomban
Mikor meg gondolom, mi történt atomban,
Selli étel tartó Tabernaculummal.

Kit nem szentelt kének, nem Szabad illetni
A történet merte azt a Pütre vetni,
S a Püzt igyeketett hamorra égetni,
A mennyire töle, ki lehetett telni.

Die Frigg Szökényre szét ki nyugította
Mert a kiet vad öfőr azt földre hajtotta,
Hogy földre ne dűjön majd kezében fogta,
Meg is a Nagy Urat meg haragitotta.

4. kép. A templom égése (részlet)

Őre frígy szőkrényre kezét ki nyujtotta
Mert a két vad Őkör azt Földre hajtotta,
Hogy Földre ne dűljön maid Kezébe fogta,
Még is a Nagy Urat meg haragította.

(A 4. képen látható szöveg itt végződik.)

Ell nem szenvedhette szenteletlen Kezét
Halállal büntette a Vakmerőségét
Melyből észre venni Rettenetességét
A Csepregi Tűznek nagy Rettenetességét.

Az tsak Árnyéka volt az ujj Szent Szőkrénynek
Evangeliumi mostanyi Törvénynek
Isten, ember között való Szövetségnek
és mi mint lett dolga a drága Szentségnek.

Ki előtt rettegve állonak Angyalok
Nevére térdet hajt, Menny, Föld, és a Poklok
Nem félik hatalmát, a Szentelen Lángok
A Sacramentommal, méltatlanul bánnak.

Ez teszi Csepregnek híressé romlását
Száz hatvan hat Háznak az ő Pusztulását
melynek tsak azért is nem hallani Mását
Hogy meg nem tisztoltó, az Istennek Házát.

Mi volt szebb lett volna, mikor Luther bírta
Az igaz Bibliát hamis tollal írta,
és annak értelmét másra fordította
Tudatlan együgyű Népét hódította.

A hiv Papistaság Űdővel ell vette
Áldossék az Urnak Szent Neve érette
De a tűz a Tornyát ell pusztultá tette
Harangit, Oltárját, Óraját meg ette.

Hordták a nagy Szelek égő Sindőleit
Mint fáknak le hullott száraz Leveleit
Gyújtogattak vélek házok födeleit
Tépték, és Szaggatták kertek Sövényeit.

Le omlott falakat földre terítették
Kiket nagy munkával s' bajjal építettek
Azok mind többnyire Őszvő dűledeztek
Keveset ki vévén mások oda lettek.

Országos Vásár lett, osztán Tsötörtökön
Hová Vidékiek gyalog, és Őkrökön
Tollongva siettek meg szálloni gyöppön
Nem tudván hol mennek és mitsoda földön.

Őre frigyszekrényre kezét kinyújtotta,
Mert a két vad ökör azt földre hajtotta,
Hogy földre ne dűljön majd kezébe fogta,
Még is a nagy Urat megharagította.

El nem szenvedhette szenteletlen kezét,
Halállal büntette a vakmerőségét,
Melyből észrevenni rettenetességét,
A csepregi tűznek nagy rettentőségét.

Az csak árnyéka volt az új szent szekrénynek,
Evangeliumi mostani törvénynek,
Isten, ember között való szövetségnek,
És mi mint lett dolga a drága szentségnek.

Ki előtt rettegve állanak angyalok,
Nevére térdet hajt menny, föld, és a poklok,
Nem félik hatalmát a szentelen lángok,
A szakramentummal méltatlanul bánnak.

Ez teszi Csepregnek híressé romlását
Százhatvanhat háznak az ő pusztulását,
Melynek csak azért is nem hallani mását,
Hogy meg nem tisztelte az Istennek házát.

Mi volt szebb lett volna, mikor Luther bírta
Az igaz bibliát hamis tollal írta,
És annak értelmét másra fordította,
Tudatlan együgyű népét hódította.

A hű papistaság idővel elvette,
Áldassék az Urnak szent neve érette,
De a tűz a tornyát elpusztultá tette,
Harang(ja)it, oltárját, óraját megette.

Hordták a nagy szelek égő zsendelyeit,
Mint fáknak lehullott száraz leveleit,
Gyújtogattak velük házak fedeleit,
Tépték, és szaggatták kertek sövényeit.

Leomlott falakat földre terítették,
Kiket nagy munkával s bajjal építettek,
Azok mind többnyire összedüledeztek,
Keveset kivévén mások odalettek.

Országos vásár lett aztán csütörtökön,
Hová vidékiek gyalog, és ökrökön
Tolongva siettek megszállani gyepen,
Nem tudván hol mennek és micsoda földön.

Mint mikor a Pusztán kő rakást találnak
Olyan Gondolat volt a Szíveken náluk
Itt régi Üdőben a hol mostan járnak
Város, vagy Falu volt, mivel falat látnak.

Városi Népek is a Romladékokbul
Imitt amott láztott szennyes Ágosokbul
Mint annyi Jelekbül, és bizonságokbul,
Láttak, hogy ott állott Csepreg sok házokbul.

És ell nézegették fejeket tsoválták
Nagy Változásait fölötte tsoálták
Romlott állapotját bánkodva sajnálták
Szegénye lett Sorsát sopánkodva szánták.

A miket árulni Szekereken hozták
Alamisnya gyanánt ingyen ell osztották
Mert az éhség miatt nagyon sajnálkozták
Egy falat kenyérünk, nintsen panaszkodtak.

Annyi helünk nintsen a hova bujhassunk
Egy folt Ruhánk, mellet bé takarózhassunk
Semmi reménységünk a melyben bízhassunk
Semmi Segedelmünk, kivel tápláltossunk.

Sok esztendők alatt a mit szeregettünk
éhen, és Szomjuan fáradva kerestünk
két fertály Óráig mind abbul ki estünk
alig hogy magunk is, a tűzbe nem vesztünk.

Vidíkiek előtt így panaszkodtak
az alatt a Könyvők Ortzáikon folytak
egy álló helyekben sokszor fohászkodtak
holl léssen Lakások, azon gondolkodtak.

A hol némellyeknek Szobáik állottak
szűk alacson Kunyhót oda állítottak
hollott is mind adig, kintelenül laktak
Méglen alkalmas Szobákat nem raktak.

Mások szállást kértek az ollyas Házoknál
a kik meg maradtak a tüzes Lángoknál
Mások a Vidéki jó akarójoknál
Vagy Atyafiságban lévő szomszedoknál.

Mindenkor jobb volna mondani úgy szokták
a mint azt mindenek nyilván tapasztalták
Sion leányival sírva kiáltották
Kire nézve bizvást ezek is mondhatták.

Mint mikor a pusztán kőrakást találnak,
Olyan gondolat volt a szíveken náluk,
Itt régi időben, ahol mostan járnak
Város, vagy falu volt, mivel falat látnak.

Városi népek is a romladékokból,
Imitt-amott látszott szennyes ágasokból,
Mint annyi jelekből, és bizonságokból
Látták, hogy ott állott Csepreg sok ház(ak)ból.

És elnézegették fejüket csóválták,
Nagy változásait fölötte csodálták,
Romlott állapotát bánkodva sajnálták,
Szegénye lett sorsát sopánkodva szánták.

Ami(jü)ket árulni szekereken hozták
Alamizsna gyanánt ingyen elosztották,
Mert az éhség miatt nagyon sajnálkoztak
Egy falat kenyérünk nincsen panaszkodtak.

Annyi helyünk sincsen ahova bújhassunk,
Egy folt ruhánk, mellyel betakarózhassunk,
Semmi reménységünk, amelyben bízhassunk,
Semmi segedelmünk, kivel tápláltassunk.

Sok esztendők alatt amit szeregettünk,
Éhen, és szomjasan fáradva kerestünk,
Két fertály óráig mind abból kiestünk,
Alighogy magunk is a tűzbe nem vesztünk.

Vidékiek előtt így panaszkodtak,
Azalatt a könnye(i)k orcáikon folytak,
Egy álló helyükben sokszor fohászkodtak,
Hol léssen lakásuk azon gondolkodtak.

Ahol némelyeknek szobáik állottak
Szűk alacsony kunyhót odaállítottak,
Holott is mindaddig, kénytelenül laktak,
Mígnem alkalmas szobákat nem raktak.

Mások szállást kértek az olyan házaknál,
Akik megmaradtak a tüzes lángoknál,
Mások a vidéki jó akarójuknál,
Vagy atyafiságban lévő szomszedoknál.

Mindenkor jobb volna, mondani úgy szokták,
Amint azt mindenek nyilván tapasztalták,
Sion leányival sírva kiáltották,
Kire nézve bizvást ezek is mondhatták.

Az idegen Földön hogy énekelhetnénk
Vajha mennél előbb Házunk(b)a mehetnénk
Örvendetes szívvel otthon Örülhetnénk
És még etzer ottan házra szert tehetnénk.

Az idegen földön hogy énekelhetnénk,
Vajha mennél előbb házunkba mehetnénk,
Örvendetes szívvel otthon örülhetnénk,
És még egyszer ottan házra szert tehetnénk.

Adja az Ur Isten, hogy szert tehessenek
Kedves Hazájokban vissza mehessenek
a többivel edgyütt úgy építhessenek
hogy Ujj Házaikban, szerentséltessenek.

Adja az Úristen, hogy szert tehessenek,
Kedves hazájukba visszamehessenek,
A többivel együtt úgy építhessenek,
Hogy új házaikban szerencséltessenek.

Két annyiszor többet adjon Szegényeknek
Mint a mit a Tűzek őszvő égetének
Legyenek Társai a jobb Szerentsének
a kihez mindenek duplán meg jőjjenek.

Két annyiszor többet adjon szegényeknek,
Mint amit a tűzek összeégetének,
Legyenek társai a jobb szerencsének,
Akihez mindenek duplán megjőjjenek.

Ezer Hét Száz fölött Hetven Hatodikban
Történt a Gyulladás Aprilis Holnapban
Én pedig ezeket, meg íram Majusban
S' mingyárt e Holnapnak első Napjaiban.

Ezerhétszáz fölött hetvenhatodikban
Történt a gyulladás április hónapban,
Én pedig ezeket megírtam májusban,
S mindjárt e hónapnak első napjaiban.

Finis.

Vége.

JEGYZETEK

A történet eredeti szövegében, mint a korabeli írásművekben nem tűnik ki a magyar helyesírás szabályozottsága. Sokkal inkább a latin és a német helyesírás követése a vezérfonal, melyeknek az elemei felismerhetők.

Az egykori leírás pontosabb megértéséhez érdemes néhány „szabályt” figyelembe venni:

- o A „cs” betű „ts”-el van írva.
- o Az igekötők az igével nincsenek egybeírva.
- o A rövid és hosszú ékezetek alkalmazása a mai nyelvhasználatól eltérő. De nagy valószínűséggel a szerző nem fordított gondot azok megkülönböztetésére, kivétel a címlap, ahol a hosszú és rövid ékezetek alkalmazása példaszzerű.
- o Sok szó fonetikusán van írva, pl. láttya - látja, hallya - hallja, annya – anyja, hanni – hagyni.
- o A „j” betű helyett „i”-t találunk pl. maid – majd.
- o Az „ly” helyett „l” van a szavakban, pl. rostél = rostély.
- o A szavakban előforduló „a” és „o” betűk használata eltér a magyarnyelv mai gyakorlatától.
- o Az „u” betű helyett „o”-t használtak, ágyokat – ágyukat.
- o Az „e” betű helyett „ö”-t használtak, tengölöknek – tengelyeknek.
- o Az „i” betű helyett „ü”-t használnak, dütsösség – dicsőség.
- o Az igekötők egy részének az írása eltér a maitól el – ell, fel – föll, össze – őszvő.

A teljességre való törekvés nélkül a szövegben előforduló kifejezések és szavak értelmezése:

Szapu – fából készült nagyobb kád, amelyben a szennyes ruhát lúgos vízben áztatják.

Sódér – sódar, a sertés lapockájából készített füstölt hús, magyar füstölt, sózott sonka.

Zöpögő – (valószínű) bánatos.

Vindöly – másképpen vindely, vendely, a zsír és egyéb anyagok tárolására használt bődön.

Irajában – írójában, a vaj készítése során a tejszín és a tejföl köpülésekor megmaradó tejszerű, savanykás folyadékban.

Elszelleszti – továbbadja, szétkürtöli, szétszéleszti.
Födőzik – a tető fedő, borító részeit leszedik, eltávolítják.
Héába – hiába.
Gyalogog forgodnak - gyalogosan mentek ide-oda.
Üdő – idő.
Keszítették – készítették.
Együl edgyik – egytől egyig.
Ell tágult – szétterült.
Jelen való létek – jelenlétük.
Szalattanak – szaladtak.
Ell hanní – elhagyni.
Kintelen – kénytelen.
Őszvő pattogását – összetörését.
Ell potskoltak – bepískoltak.
Áltol – által.
Joságát – jószágát, vagyonát.
Ágyokat – ágyukat.
Helyheztették – helyükre rakták.
Űst – ezüst.
Űst prémel Keréttel – ezüsttel szegélyezett.
Űmögben – ingben.
Maid – majd.
Kétszeresnek – búza és rozs 1:2 arányú keverékének.
Magnást – feudális nagybirtokost, főnemest.
Űstyét – ezüstjét.
Hív – hűség.
Méglen ott lakóztak- ameddig ott laktak.
Oda vonyakoztak – odamentek, odavonatozik.
Ki hordozóskodtak – kihurcolkodtak.
Írásnak szovai – a Szent Írás (biblia) szavai.
Nigadozó – (valószínű íráshiba) ingadozó.
Jovai – javai.
Élet Kamarák – éléskamra.
Teres – széles.
Tengölöknek – tengelyeknek.
Lettenek – lettek.
Fuorosztak – fuvaroztak.
Vonyó – vonó, húzó.
Méglen – mígnem.

Nagyát nem türhetvén – a sűrűjét nem türte.
Föntt bötsültek – megbecsültek.
Nigyen sem – (talán íráshiba – ingyen sem), egyáltalán nem.
Innénd – innen.
Dütsösség – dicsőség.
Mező pusztán hagyta – mindenéből kiforgatta.
Instállált – hivatalba helyezett, beiktatott.
Creditor – egyházi.
Reménység tsak vete – a reménység csak ábránd.
Nita bé gyullatt szobáit – nyitotta begyulladt szobáit.
Födőző ruháit - fedő, borító ruháit.
Molák – Moirák három testvér, a sors három istennője.
Enyhődnek – enyhülnek.
Föstődnek – festődnek.
Preceptor – házi tanító.
Niségbe – nincstelenségbe.
Űzün – ízűen.
Viszontag – hasonlóképpen.
Éhomra – éhes gyomorra.
Porrást – parazsat.
Rostél – rostély.
Ohhatnák – óvhatnák.
Mártyomságon – mártíromságon.
Meg labollya – meglábalja.
Kitsint – kicsinyt.
Kinek mijét elvettél – elragadtál.
Tatod – tátod.
Ugyan tsak meg tsükkent alább huzott végre - Ugyan csak megcsökkent, alábbhagyott végre.
Igetnek – ügetnek.
Lángodozni – lánggal égni.
Retetzert szökrénben – reteszelt, bezárt szekrényben.
Kilebb – kijebb.
Ell hatta – elhagyta.
Támodekinak – támasztékainak.
Keveset ki vévén – kevesek kivételével.
Kíntelenül – kénytelen.
Bötsös – becses.